

วารสารรัฐประศาสนศาสตร์และการจัดการสังคม

ปีที่ 8 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม) 2569

Received: 06/07/2026, Revised: 20/07/2026, Accepted: 31/07/2026

ประสิทธิผลของโปรแกรมการพัฒนาทุนจิตวิทยาเชิงบวกในการเสริมสร้างความยึดมั่นผูกพัน ต่อสถาบันการศึกษานักศึกษาวิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

ณัฐรา ระกำพล

วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

E-mail: nuttaaey@gmail.com

ผู้ประสานงานหลัก

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมการพัฒนาทุนจิตวิทยาเชิงบวกที่มีต่อความยึดมั่นผูกพันต่อสถาบันการศึกษานักศึกษาวิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เป็นการวิจัยกึ่งทดลองแบบสองกลุ่มวัดก่อนและหลังการทดลองร่วมกับการติดตามผล 1 เดือน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 40 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ โปรแกรมการพัฒนาทุนจิตวิทยาเชิงบวกเพื่อเสริมสร้างความยึดมั่นผูกพันต่อสถาบันการศึกษา และแบบวัดความยึดมั่นผูกพันต่อสถาบันการศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ Independent Samples t-test และ One-way Repeated Measures ANOVA

ผลการวิจัยพบว่า ก่อนการทดลอง กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีคะแนนความยึดมั่นผูกพันต่อสถาบันการศึกษาโดยรวมไม่แตกต่างกัน ($t = 1.387, p = .174$) ภายหลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีคะแนนความยึดมั่นผูกพันต่อสถาบันการศึกษาสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 9.816, p < .001$) และยังคงสูงกว่าในระยะติดตามผล 1 เดือน ($t = 7.866, p < .001$) นอกจากนี้ ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำพบว่าคะแนนความยึดมั่นผูกพันต่อสถาบันการศึกษากลุ่มทดลองแตกต่างกันตามช่วงเวลาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($F = 120.414, p < .001$) โดยคะแนนหลังการทดลองและระยะติดตามผล 1 เดือนสูงกว่าก่อนการทดลอง ขณะที่คะแนนหลังการทดลองและระยะติดตามผลไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($MD = 0.039, p = .475$) สะท้อนให้เห็นว่าโปรแกรมการพัฒนาทุนจิตวิทยาเชิงบวกมีประสิทธิผลในการเสริมสร้างและคงไว้ซึ่งความยึดมั่นผูกพันต่อสถาบันการศึกษานักศึกษา

คำสำคัญ: ทุนจิตวิทยาเชิงบวก, ความยึดมั่นผูกพันต่อสถาบันการศึกษา, นักศึกษาวิทยาลัยนาฏศิลป์, สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

วารสารรัฐประศาสนศาสตร์และการจัดการสังคม

ปีที่ 8 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม) 2569

Received: 06/07/2026, Revised: 20/07/2026, Accepted: 31/07/2026

Effectiveness of a Positive Psychological Capital Development Program in Enhancing Student Engagement among Students at the College of Dramatic Arts, Bunditpatanasilpa Institute

Nutta Ragumpol

The College of Dramatic Arts, Bunditpatanasilpa Institute of Fine Arts

E-mail: nuttaaey@gmail.com

Corresponding author

Abstract

This study aimed to examine the effectiveness of a Positive Psychological Capital Development Program on student engagement among students at the College of Dramatic Arts, Bunditpatanasilpa Institute. A quasi-experimental research design employing a pretest–posttest control group with a one-month follow-up was used. The sample consisted of 40 first-year undergraduate students enrolled in the second semester of the 2025 academic year. Participants were assigned to either an experimental group ($n = 20$) or a control group ($n = 20$). The research instruments included the Positive Psychological Capital Development Program for enhancing student engagement and the Student Engagement Scale. Data were analyzed using the Independent Samples t-test and One-way Repeated Measures ANOVA.

The results indicated that, prior to the intervention, there was no significant difference in overall student engagement between the experimental and control groups ($t = 1.387$, $p = .174$). Following the intervention, the experimental group demonstrated significantly higher overall student engagement than the control group ($t = 9.816$, $p < .001$), and this difference remained significant at the one-month follow-up ($t = 7.866$, $p < .001$). Repeated measures analysis further revealed a significant difference in student engagement across the three measurement occasions ($F = 120.414$, $p < .001$). Pairwise comparisons showed that student engagement scores at both the posttest and follow-up were significantly higher than those at the pretest, whereas no significant difference was found between the posttest and follow-up assessments ($MD = 0.039$, $p = .475$). These findings indicate that the Positive Psychological Capital Development Program was effective in enhancing and sustaining students' engagement with their educational institution.

Keywords: Positive Psychological Capital, Student Engagement, Students of the College of Dramatic Arts, Bunditpatanasilpa Institute

วารสารรัฐประศาสนศาสตร์และการจัดการสังคม

ปีที่ 8 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม) 2569

Received: 06/07/2026, Revised: 20/07/2026, Accepted: 31/07/2026

บทนำ

ทุนจิตวิทยาเชิงบวก (Psychological Capital: PsyCap) เป็นแนวคิดทางจิตวิทยาเชิงบวกที่ได้รับความสนใจอย่างแพร่หลายในวงการศึกษและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เนื่องจากเป็นทรัพยากรทางจิตวิทยาที่สามารถพัฒนาและเสริมสร้างได้ ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการ ได้แก่ การรับรู้ความสามารถของตนเอง (self-efficacy) ความหวัง (hope) การมองโลกในแง่ดี (optimism) และความยืดหยุ่นตัว (resilience) (Luthans et al., 2007) บุคคลที่มีทุนจิตวิทยาเชิงบวกจะมีความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเอง สามารถกำหนดเป้าหมาย วางแผนเพื่อบรรลุเป้าหมาย มองสถานการณ์ต่าง ๆ ในเชิงบวก และสามารถปรับตัวต่อความท้าทายหรืออุปสรรคได้อย่างเหมาะสม ซึ่งส่งผลต่อการเรียนรู้ การปฏิบัติงาน และการพัฒนาตนเองในระยะยาว สำหรับนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา การมีทุนจิตวิทยาเชิงบวกถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยส่งเสริมความพร้อมในการเรียนรู้ การพัฒนาศักยภาพ และการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

ในปัจจุบัน สถาบันการศึกษาต้องเผชิญกับการแข่งขันด้านคุณภาพการจัดการศึกษา ควบคู่กับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่ส่งผลให้จำนวนผู้เรียนลดลงอย่างต่อเนื่อง ทำให้การรักษานักศึกษาให้อยู่ในระบบจนสำเร็จการศึกษากลายเป็นประเด็นสำคัญของการบริหารสถาบันอุดมศึกษา (เกื้อ วงศ์บุญสิน และปิยะชาติ ภิรมย์สวัสดิ์, 2566; มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2564) ปัจจัยสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการคงอยู่ของนักศึกษาคือ **ความยึดมั่นผูกพันต่อสถาบันการศึกษา (student engagement)** ซึ่งสะท้อนระดับการมีส่วนร่วมของผู้เรียนต่อการเรียนรู้และสถาบัน ทั้งด้านการรู้คิด (cognitive engagement) ด้านอารมณ์ (emotional engagement) และด้านพฤติกรรม (behavioral engagement) โดยครอบคลุมทั้งการเรียนในชั้นเรียนและการเข้าร่วมกิจกรรมนอกชั้นเรียน ความยึดมั่นผูกพันดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความพึงพอใจในการเรียน และการลดแนวโน้มการลาออกกลางคัน (Appleton et al., 2006; Carini et al., 2006; Parsons & Taylor, 2011; วชิรินทร์ อินทร์นุ่ม, 2561)

จากการศึกษาที่ผ่านมา พบว่าทุนจิตวิทยาเชิงบวกมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความยึดมั่นผูกพันของบุคคล และสามารถพัฒนาได้ผ่านกระบวนการฝึกอบรมหรือโปรแกรมพัฒนาอย่างเป็นระบบ (Luthans et al., 2007; Sweetman & Luthans, 2010; Simons & Buitendach, 2013; Karatepe & Talebzadeh, 2016; Luthans, Avey, & Patera, 2008) แสดงให้เห็นว่าการพัฒนาทุนจิตวิทยาเชิงบวกอาจเป็นแนวทางสำคัญในการส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันต่อสถาบันการศึกษาของนักศึกษา อย่างไรก็ตาม งานวิจัยส่วนใหญ่ยังมุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรหรือประเมินผลของโปรแกรมในบริบททั่วไป ขณะที่งานวิจัยที่มุ่งพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพของโปรแกรมก่อนนำไปใช้จริงยังมีจำนวนจำกัด โดยเฉพาะในบริบทของสถาบันอุดมศึกษาที่มีลักษณะเฉพาะด้านการจัดการเรียนการสอน

วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มุ่งผลิตบัณฑิตด้านศิลปวัฒนธรรมและนาฏศิลป์ไทย โดยมีรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการฝึกปฏิบัติ การเรียนรู้จากประสบการณ์ การแสดง และการทำงานร่วมกันอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนการปลูกฝังคุณค่าในการอนุรักษ์และสืบสานศิลปวัฒนธรรมไทย ลักษณะดังกล่าวทำให้ผู้เรียนต้องอาศัยทั้งความสามารถทางวิชาชีพและทรัพยากรทางจิตวิทยาในการพัฒนาตนเองและการปรับตัวต่อกระบวนการเรียนรู้ จึงอาจมีบริบทของความยึดมั่นผูกพันต่อสถาบันการศึกษาที่แตกต่างจากนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาทั่วไป อย่างไรก็ตาม จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่ายังไม่มีการพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพของโปรแกรมที่ออกแบบให้เหมาะสมกับบริบทของนักศึกษาวិทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์โดยเฉพาะ ส่งผลให้ยังขาดองค์ความรู้ที่สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนได้อย่างเป็นรูปธรรม

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสังเคราะห์แนวคิดทุนจิตวิทยาเชิงบวกของ Luthans et al. (2007) ร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Experiential Learning Theory) ของ Kolb (1984) เพื่อพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพของโปรแกรมพัฒนา

วารสารรัฐประศาสนศาสตร์และการจัดการสังคม

ปีที่ 8 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม) 2569

Received: 06/07/2026, Revised: 20/07/2026, Accepted: 31/07/2026

ทุนจิตวิทยาเชิงบวกที่มุ่งเสริมสร้างความยืดหยุ่นผูกพันต่อสถาบันการศึกษาของนักศึกษาวิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยคาดหวังว่าโปรแกรมที่ได้รับการพัฒนาและผ่านการตรวจสอบคุณภาพจะมีความเหมาะสมกับบริบทของผู้เรียนสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนานักศึกษา และเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมในระยะต่อไป ทั้งยังเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนากิจการนักศึกษาและการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาที่มีบริบทใกล้เคียงกัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมการพัฒนาทุนจิตวิทยาเชิงบวกที่มีต่อความยืดหยุ่นผูกพันต่อสถาบันการศึกษาของนักศึกษาวิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความยืดหยุ่นผูกพันต่อสถาบันการศึกษาของนักศึกษาระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม รวมทั้งเปรียบเทียบระดับความยืดหยุ่นผูกพันต่อสถาบันการศึกษาของกลุ่มทดลองในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลองและระยะติดตามผล 1 เดือน

สมมติฐานการวิจัย

1. ภายหลังการทดลองและระยะติดตามผล 1 เดือน นักศึกษากลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมการพัฒนาทุนจิตวิทยาเชิงบวก มีระดับความยืดหยุ่นผูกพันต่อสถาบันการศึกษาสูงกว่านักศึกษากลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับโปรแกรมการพัฒนาทุนจิตวิทยาเชิงบวก
2. นักศึกษากลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมการพัฒนาทุนจิตวิทยาเชิงบวก มีระดับความยืดหยุ่นผูกพันต่อสถาบันการศึกษาภายหลังการทดลองและระยะติดตามผล 1 เดือน สูงกว่าก่อนการทดลอง

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experimental Research) แบบสองกลุ่มวัดก่อนและหลังการทดลอง ร่วมกับการติดตามผล 1 เดือน (Pretest–Posttest Control Group Design with One-month Follow-up) โดยใช้วิธีจับคู่ (Matching) และการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เพื่อจัดกลุ่มตัวอย่างเข้าสู่กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ทั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีดำเนินการทดลอง การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมการพัฒนาทุนจิตวิทยาเชิงบวกที่มีต่อความยืดหยุ่นผูกพันต่อสถาบันการศึกษาของนักศึกษาวิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ (องอาจ นัยวัฒน์, 2548, น. 275)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษาและสาขาวิชาดนตรีศึกษา ชั้นปีที่ 1–4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568 วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ (หลักสูตร 4 ปี) จำนวนทั้งสิ้น 253 คน

กลุ่มตัวอย่างได้จากการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568 สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษาและสาขาวิชาดนตรีศึกษา จำนวน 40 คน โดยกำหนดเกณฑ์คัดเลือก ได้แก่ (1) สมัครใจเข้าร่วมการวิจัยและไม่เคยเข้าร่วมโปรแกรมการพัฒนาทุนจิตวิทยาเชิงบวกมาก่อน และ (2) มีคะแนนความยืดหยุ่นผูกพันต่อสถาบันการศึกษาอยู่ในระดับต่ำ ตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา (ผ่องพรรณ ทรัพย์มงคล และสุภาพ นัทรารณ, 2553)

ผู้วิจัยจับคู่กลุ่มตัวอย่าง (Matching) ตามระดับคะแนนความยืดหยุ่นผูกพันต่อสถาบันการศึกษาที่ใกล้เคียงกัน จำนวน 20 คู่ แล้วใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เพื่อจัดสมาชิกแต่ละคู่เข้าสู่กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 20 คน

โดยกลุ่มทดลองได้รับโปรแกรมการพัฒนาทุนจิตวิทยาเชิงบวก ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้รับโปรแกรม ทั้งนี้ ขนาดกลุ่มตัวอย่าง สอดคล้องกับข้อเสนอของ Gay, Mills และ Airasian (2012) และ Creswell (2015) ที่เสนอว่าการวิจัยเชิงทดลองหรือกึ่งทดลอง ควรมีก่อนหน้าตัวอย่างประมาณ 15-30 คนต่อกลุ่ม เพื่อให้สามารถเปรียบเทียบผลการทดลองได้อย่างเหมาะสม

ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และสาขาวิชาที่ศึกษา พบว่า กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีลักษณะพื้นฐานใกล้เคียงกัน โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 57.5) มีอายุ 19 ปี (ร้อยละ 75.0) ศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568 (ร้อยละ 100) และมีสัดส่วนของนักศึกษาสาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษาและสาขาวิชาดนตรีศึกษาเท่ากัน (ร้อยละ 50.0) รายละเอียดแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำแนกตามข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไป	กลุ่มทดลอง (n=20)		กลุ่มควบคุม (n=20)		รวม (n=40)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ						
- ชาย	9	45.0	8	40.0	17	42.5
- หญิง	11	55.0	12	60.0	23	57.5
2. อายุ						
- 18 ปี	5	25.0	1	5.0	6	15.0
- 19 ปี	14	70.0	16	80.0	30	75.0
- 20 ปี	1	5.0	2	10.0	3	7.5
- 20 ปีขึ้นไป	-	-	1	5.0	1	2.5
3. ระดับการศึกษา						
- กำลังศึกษาในชั้นปีที่ 1 ระดับปริญญาตรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568	20	100.0	20	100.0	40	100.0
4. สาขาวิชาที่ศึกษา						
- วิชาดนตรีศึกษา	10	50.0	10	50.0	20	50.0
- วิชานาฏศิลป์ศึกษา	10	50.0	10	50.0	20	50.0

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย ตัวแปรจัดกระทำ คือ การเข้าร่วมและการไม่ได้เข้าร่วม โปรแกรมการพัฒนาทุนจิตวิทยาเชิงบวกเพื่อเสริมสร้างความยืดหยุ่นผู้พันต่อสถาบันการศึกษา และตัวแปรตาม คือ การมีความยืดหยุ่นผู้พันต่อสถาบันการศึกษา 3 ประการ คือ 1) ความยืดหยุ่นผู้พันเชิงการรู้จัก 2) ความยืดหยุ่นผู้พันเชิงอารมณ์ และ 3) ความยืดหยุ่นผู้พันเชิงพฤติกรรม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. โปรแกรมการพัฒนาทุนจิตวิทยาเชิงบวก

โปรแกรมการพัฒนาทุนจิตวิทยาเชิงบวกเพื่อเสริมสร้างความยืดหยุ่นผู้พันต่อสถาบันการศึกษา ซึ่งผู้วิจัยพัฒนาขึ้น โดยอาศัยแนวคิดทุนจิตวิทยาเชิงบวกของ Luthans et al. (2007) เป็นกรอบในการออกแบบกิจกรรม เพื่อเสริมสร้างความยืด

มันผูกพันต่อสถาบันการศึกษา 3 ด้าน ได้แก่ (1) ความยึดมั่นผูกพันเชิงการรู้คิด (Cognitive Engagement) (2) ความยึดมั่นผูกพันเชิงอารมณ์ (Emotional Engagement) และ (3) ความยึดมั่นผูกพันเชิงพฤติกรรม (Behavioral Engagement)

โปรแกรมประกอบด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 12 กิจกรรม แบ่งเป็น 4 หน่วยการเรียนรู้ ใช้ระยะเวลาดำเนินกิจกรรมรวม 2 วัน 13 ชั่วโมง 20 นาที โดยเริ่มจากการปฐมนิเทศและสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทุนจิตวิทยาเชิงบวกและความยึดมั่นผูกพันต่อสถาบันการศึกษา ก่อนดำเนินกิจกรรมเพื่อพัฒนาความยึดมั่นผูกพันทั้ง 3 ด้าน และสรุปผลการเรียนรู้เมื่อสิ้นสุดโปรแกรม รายละเอียดกิจกรรมแสดงในตารางที่ 2

ก่อนนำโปรแกรมไปใช้จริง ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมของโปรแกรม โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาและพฤติกรรมศาสตร์ ด้านการศึกษา และด้านการวัดและประเมินผล เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม เทคนิคการดำเนินกิจกรรม และระยะเวลาที่ใช้ จากนั้นปรับปรุงโปรแกรมตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และนำไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของลำดับกิจกรรม ระยะเวลา เนื้อหา และปัญหาที่อาจเกิดขึ้น ก่อนปรับปรุงเป็นโปรแกรมฉบับสมบูรณ์สำหรับการใช้ในการวิจัย

ตารางที่ 2 รายละเอียดแผนการดำเนินกิจกรรมของโปรแกรมการพัฒนาทุนจิตวิทยาเชิงบวกเพื่อเสริมสร้างความยึดมั่นผูกพันต่อสถาบันการศึกษา

หน่วยการเรียนรู้	กิจกรรม	แนวคิดการพัฒนาทุนจิตวิทยาเชิงบวก	หัวข้อกิจกรรม	ระยะเวลา
1	ปฐมนิเทศ นำเข้าสู่ กิจกรรม	การรับรู้ความสามารถของตนเอง (self-efficacy) →	-การบรรยายให้ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับแนวคิดทุนจิตวิทยาเชิงบวก ความยึดมั่นผูกพันของนักศึกษาต่อ สถาบันการศึกษา	60 นาที
	1		-กิจกรรมนำเข้าสู่เนื้อหา "ภาพสะท้อนตัวตน (mirror of me)"	60 นาที
	2		-การรับรู้ถึงสำคัญในการจัดการเรียนการสอน (1.1) (ความยึดมั่นผูกพันเชิงการรู้คิด) -การรับรู้ถึงสำคัญในสิ่งต่าง ๆ นอกชั้นเรียน (1.3) (ความยึดมั่นผูกพันเชิงการรู้คิด)	60 นาที
2	3	ความหวัง (hope) →	ความตั้งใจเรียนและจดจ่อกับบทเรียนและกิจกรรมในชั้นเรียน (1.2) (ความยึดมั่นผูกพันเชิงการรู้คิด)	60 นาที
	4		การไตร่ตรอง ทุ่มเทและมุ่งมั่นในการเข้าร่วมกิจกรรมนอกชั้นเรียน (1.4) (ความยึดมั่นผูกพันเชิงการรู้คิด)	60 นาที

วารสารรัฐประศาสนศาสตร์และการจัดการสังคม

ปีที่ 8 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม) 2569

Received: 06/07/2026, Revised: 20/07/2026, Accepted: 31/07/2026

หน่วยการเรียนรู้	กิจกรรม	แนวคิดการพัฒนาทุนจิตวิทยาเชิงบวก	หัวข้อกิจกรรม	ระยะเวลา
3	5	การมองโลกในแง่ดี (optimism)	-ความรู้สึกทางบวกที่มีต่อกิจกรรมต่าง ๆ ในชั้นเรียน และบรรยากาศในชั้นเรียน (2.2) (ความยืดหยุ่นผูกพันเชิงอารมณ์)	60 นาที
	6		-ความรู้สึกทางบวกที่เกิดขึ้นนอกชั้นเรียน (2.3) (ความยืดหยุ่นผูกพันเชิงอารมณ์)	60 นาที
	7		-พฤติกรรมทางบวกที่แสดงออกในชั้นเรียน (3.1) (ความยืดหยุ่นผูกพันเชิงพฤติกรรม)	60 นาที
	8		-พฤติกรรมทางบวกที่มีต่อกิจกรรมต่าง ๆ ในชั้นเรียน (3.2) (ความยืดหยุ่นผูกพันเชิงพฤติกรรม)	60 นาที
	9		-พฤติกรรมทางบวกที่แสดงออกนอกชั้นเรียน (3.3) (ความยืดหยุ่นผูกพันเชิงพฤติกรรม)	60 นาที
	10		-พฤติกรรมทางบวกในการเป็นส่วนหนึ่งและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ นอกชั้นเรียน (3.4) (ความยืดหยุ่นผูกพันเชิงพฤติกรรม)	60 นาที

4	11	ความยืดหยุ่นตัว (resilience) →	-ความรู้สึกเห็นคุณค่าต่อการเรียนและเป็นส่วนหนึ่งในชั้นเรียน (2.1) (ความยืดหยุ่นผูกพันเชิงอารมณ์)	60 นาที
	12		-ความรู้สึกในการเป็นส่วนหนึ่งและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ นอกชั้นเรียน (2.4) (ความยืดหยุ่นผูกพันเชิงอารมณ์)	60 นาที
		-สรุปกิจกรรมความยืดหยุ่นผูกพันต่อสถาบันการศึกษา 3 ด้าน 12 องค์ประกอบ และการประเมินหลังการอบรม		20 นาที
รวมทั้งสิ้น 2 วัน 13 ชั่วโมง 20 นาที				

2. แบบวัดความยืดหยุ่นผูกพันต่อสถาบันการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบวัดความยืดหยุ่นผูกพันต่อสถาบันการศึกษา ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นโดยอาศัยแนวคิดทุนจิตวิทยาเชิงบวกของ Luthans et al. (2007) ร่วมกับแนวคิดความยืดหยุ่นผูกพันต่อสถาบันการศึกษาของวัชรินทร์ อินทร์นุ่ม (2561) และปรับปรุงจากแบบวัดของสุกัญญา ส่งสวัสดิ์ (2557) พงษ์จันทร์ ภูษาพานิชย์ และคณะ (2560) อำภา สมันพีช (2561) ดวงพร รุ่งเรืองศรี (2563) และบัณฑิต โชคอำนวยกิจ (2566)

วารสารรัฐประศาสนศาสตร์และการจัดการสังคม

ปีที่ 8 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม) 2569

Received: 06/07/2026, Revised: 20/07/2026, Accepted: 31/07/2026

แบบวัดประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 72 ข้อ ครอบคลุมความยึดมั่นผูกพันต่อสถาบันการศึกษา 3 ด้าน 12 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) ความยึดมั่นผูกพันเชิงการรู้คิด (2) ความยึดมั่นผูกพันเชิงอารมณ์ และ (3) ความยึดมั่นผูกพันเชิงพฤติกรรม โดยใช้มาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตั้งแต่ระดับมากที่สุดถึงระดับน้อยที่สุด

ผู้วิจัยตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบวัดโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน พบว่าค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) อยู่ระหว่าง .60-.80 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ยอมรับได้ (Rovinelli & Hambleton, 1977) จึงสามารถนำแบบวัดไปใช้ในการวิจัยได้

การดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ขออนุญาตดำเนินการวิจัยและประสานงานกับวิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการวิจัย และขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์ที่กำหนด จำนวน 40 คน จากนั้นจับคู่ (Matching) ตามระดับคะแนนความยึดมั่นผูกพันต่อสถาบันการศึกษาที่ใกล้เคียงกัน แล้วสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เพื่อแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 20 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 20 คน
3. ให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมตอบแบบวัดความยึดมั่นผูกพันต่อสถาบันการศึกษาก่อนการทดลอง (Pretest)
4. ดำเนินโปรแกรมการพัฒนาทุนจิตวิทยาเชิงบวกเพื่อเสริมสร้างความยึดมั่นผูกพันต่อสถาบันการศึกษากับกลุ่มทดลอง เป็นระยะเวลา 2 วัน รวม 13 ชั่วโมง 20 นาที ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้รับโปรแกรมห้ดังกล่าว ระหว่างดำเนินกิจกรรม ผู้วิจัยสังเกตการณ์มีส่วนร่วม ปฏิสัมพันธ์ การให้ความร่วมมือ และการปฏิบัติตามข้อตกลงของผู้เข้าร่วมกิจกรรม เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการประเมินผล
5. เมื่อสิ้นสุดโปรแกรม ให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมตอบแบบวัดความยึดมั่นผูกพันต่อสถาบันการศึกษาล้างการทดลอง (Posttest)
6. ภายหลังเสร็จสิ้นการทดลอง 1 เดือน ผู้วิจัยเก็บข้อมูลติดตามผล (Follow-up) โดยให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมตอบแบบวัดความยึดมั่นผูกพันต่อสถาบันการศึกษาก่อนการทดลองอีกครั้ง เพื่อตรวจสอบความคงอยู่ของผลการทดลอง
7. นำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์ วิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีการทางสถิติที่กำหนด และสรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์ข้อมูล โดยตรวจสอบการแจกแจงแบบปกติของข้อมูลด้วยค่าสัมประสิทธิ์ความเบ้ (Skewness) ค่าสัมประสิทธิ์ความโด่ง (Kurtosis) และสถิติ Kolmogorov-Smirnov Test พบว่าข้อมูลมีการแจกแจงแบบปกติ นอกจากนี้ ได้ตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรไม่เกิน .85 (Kline, 2005) แสดงว่าไม่เกิดปัญหาภาวะร่วมเส้นตรงพหุ (Multicollinearity)
2. วิเคราะห์ความแตกต่างของคะแนนความยึดมั่นผูกพันต่อสถาบันการศึกษาระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล 1 เดือน โดยใช้การทดสอบทีสำหรับกลุ่มตัวอย่างอิสระ (Independent Samples t-test)

วารสารรัฐประศาสนศาสตร์และการจัดการสังคม

ปีที่ 8 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม) 2569

Received: 06/07/2026, Revised: 20/07/2026, Accepted: 31/07/2026

3. วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของคะแนนความยึดมั่นผูกพันต่อสถาบันการศึกษาของกลุ่มทดลองจากการวัด 3 ระยะ ได้แก่ ก่อนการทดลอง (Pretest) หลังการทดลอง (Posttest) และระยะติดตามผลหลังการทดลอง 1 เดือน (Follow-up) โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ (One-way Repeated Measures ANOVA) ทั้งนี้ ผู้วิจัยตรวจสอบข้อตกลงความเป็นทรงกลม (Sphericity) ด้วยสถิติ Mauchly's Test และเมื่อข้อมูลไม่เป็นไปตามข้อตกลง จึงปรับแก้ค่าระดับนัยสำคัญด้วยวิธี Greenhouse-Geisser และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธี Pairwise Comparisons

จริยธรรมในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้รับการพิจารณาและรับรองด้านจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์จากคณะกรรมการประเมินจริยธรรมการวิจัย วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เมื่อวันที่ 28 เมษายน พ.ศ. 2569 โดยเป็นโครงการวิจัยที่เข้าข่ายได้รับการยกเว้นการพิจารณาจริยธรรม (Research with Exemption from BIEC) เลขที่รับรอง BIEC-004-2569 ทั้งนี้ ผู้เข้าร่วมการวิจัยทุกคนได้รับการชี้แจงวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการวิจัย สิทธิในการเข้าร่วมหรือถอนตัวจากการวิจัยได้ทุกเมื่อโดยไม่เกิดผลกระทบใด ๆ และข้อมูลที่ได้รับจะถูกเก็บรักษาเป็นความลับและนำเสนอในภาพรวมเพื่อประโยชน์ทางวิชาการเท่านั้น

ผลการวิจัย

ผลการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับผลของโปรแกรมการพัฒนาทุนจิตวิทยาเชิงบวกเพื่อเสริมสร้างความยึดมั่นผูกพันต่อสถาบันการศึกษา พบว่า

สมมติฐานข้อที่ 1

หลังการทดลองและระยะติดตามผล 1 เดือน กลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมการพัฒนาทุนจิตวิทยาเชิงบวกเพื่อเสริมสร้างความยึดมั่นผูกพันต่อสถาบันการศึกษา มีคะแนนความยึดมั่นผูกพันต่อสถาบันการศึกษาสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับโปรแกรม

ผู้วิจัยทดสอบสมมติฐานโดยใช้การทดสอบทีสำหรับกลุ่มตัวอย่างอิสระ (Independent Samples t-test) เพื่อเปรียบเทียบคะแนนความยึดมั่นผูกพันต่อสถาบันการศึกษาระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล 1 เดือน

ผลการวิเคราะห์พบว่า ก่อนการทดลอง กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีคะแนนความยึดมั่นผูกพันต่อสถาบันการศึกษาโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 1.387, p = .174$) อย่างไรก็ตาม หลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความยึดมั่นผูกพันต่อสถาบันการศึกษา ($M = 4.47, SD = 0.20$) สูงกว่ากลุ่มควบคุม ($M = 3.99, SD = 0.09$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($t = 9.816, p < .001$) และในระยะติดตามผล 1 เดือน กลุ่มทดลองยังคงมีคะแนนเฉลี่ย ($M = 4.48, SD = 0.20$) สูงกว่ากลุ่มควบคุม ($M = 4.07, SD = 0.12$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($t = 7.866, p < .001$)

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า หลังการทดลองและระยะติดตามผล 1 เดือน กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความยึดมั่นผูกพันเชิงการรู้จัก เชิงอารมณ์ และเชิงพฤติกรรม สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกด้าน ($p < .001$) รายละเอียดแสดงในตารางที่ 3

ผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า โปรแกรมการพัฒนาทุนจิตวิทยาเชิงบวกสามารถเสริมสร้างความยึดมั่นผูกพันต่อสถาบันการศึกษาของนักศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผล 1 เดือน จึงเป็นไปตาม

สมมติฐานข้อที่ 1

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบคะแนนความเชื่อมั่นผู้ก่พ่นต่อสถาบันการศึกษาของลุ่มทดลองและลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล 1 เดือน

ตัวแปร	กลุ่มทดลอง (n=20)		กลุ่มควบคุม (n=20)		t	P
	M	SD	M	SD		
ความยึดมั่นผูกพันต่อสถาบันการศึกษา						
ก่อนการทดลอง	3.74	0.14	3.68	0.14	1.387	0.174
หลังการทดลอง	4.47	0.20	3.99	0.09	9.816	0.000***
ติดตามผล 1 เดือน	4.48	0.20	4.07	0.12	7.866	0.000***

ตัวแปร	กลุ่มทดลอง (n=20)		กลุ่มควบคุม (n=20)		t	P
	M	SD	M	SD		
1. ความยึดมั่นผูกพันเชิงการรู้จัก						
ก่อนการทดลอง	3.72	0.18	3.66	0.20	1.061	0.295
หลังการทดลอง	4.51	0.19	4.00	0.14	9.732	0.000***
ติดตามผล 1 เดือน	4.48	0.19	4.08	0.15	7.401	0.000***
2. ความยึดมั่นผูกพันเชิงอารมณ์						
ก่อนการทดลอง	3.66	0.18	3.70	0.19	-0.640	0.526
หลังการทดลอง	4.43	0.20	4.01	0.13	7.830	0.000***
ติดตามผล 1 เดือน	4.47	0.20	4.07	0.15	6.933	0.000***
3. ความยึดมั่นผูกพันเชิงพฤติกรรม						
ก่อนการทดลอง	3.84	0.16	3.68	0.19	2.923	0.006***
หลังการทดลอง	4.49	0.28	3.97	0.15	7.395	0.000***
ติดตามผล 1 เดือน	4.49	0.28	4.05	0.17	5.976	0.000***

*p<.05, **p<.01, ***p<.001

จากตารางที่ 3 จะเห็นได้ว่า คะแนนเฉลี่ยความเชื่อมั่นผู้ก่พ่นต่อสถาบันการศึกษาของลุ่มทดลองมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจนหลังการทดลองและยังคงอยู่ในระดับสูงในระยะติดตามผล 1 เดือน ทั้งในภาพรวมและรายด้าน ขณะที่ลุ่มควบคุมมีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อย ส่งผลให้หลังการทดลองและระยะติดตามผล ลุ่มทดลองมีคะแนนสูงกว่าลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สมมติฐานข้อที่ 2

หลังการทดลองและระยะติดตามผล 1 เดือน ลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมการพัฒนาทุนจิตวิทยาเชิงบวกเพื่อเสริมสร้าง ความเชื่อมั่นผู้ก่พ่นต่อสถาบันการศึกษา มีคะแนนความเชื่อมั่นผู้ก่พ่นต่อสถาบันการศึกษาสูงกว่าก่อนการทดลอง

ผู้วิจัยทดสอบสมมติฐานโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ (One-way Repeated Measures ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบคะแนนความเชื่อมั่นผู้ก่พ่นต่อสถาบันการศึกษาของลุ่มทดลองใน 3 ระยะ ได้แก่ ก่อนการทดลอง (Pretest) หลังการทดลอง (Posttest) และระยะติดตามผล 1 เดือน (Follow-up)

ก่อนการวิเคราะห์ ผู้วิจัยได้ตรวจสอบข้อตกลงความเป็นทรงกลม (Sphericity) ด้วยสถิติ Mauchly's Test พบว่า Mauchly's $W = .171$ และมีค่า $Sig. = .000$ แสดงว่าข้อมูลไม่เป็นไปตามข้อตกลงของ Sphericity จึงปรับแก้ค่าระดับนัยสำคัญด้วยวิธี Greenhouse–Geisser รายละเอียดแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการตรวจสอบข้อตกลงความเป็นทรงกลม (Mauchly's Test of Sphericity)

ระยะ	M	SD	Mauchly's W	df	Sig.
ก่อนการทดลอง	3.71	0.14	.171	2	0.000***
หลังการทดลอง	4.23	0.29			
ติดตามผล 1 เดือน	4.27	0.26			

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$

ผลการวิเคราะห์ด้วยสถิติ Greenhouse–Geisser พบว่า คะแนนความยึดมั่นผูกพันต่อสถาบันการศึกษาของกลุ่มทดลองทั้ง 3 ระยะ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($F = 120.414$, $p < .001$) แสดงว่าค่าเฉลี่ยคะแนนอย่างน้อยหนึ่งคู่มีความแตกต่างกัน จึงดำเนินการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธี Pairwise Comparisons รายละเอียดแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำด้วยวิธี Greenhouse–Geisser

Source	SS	df	MS	F	Sig.
การมีความยึดมั่นผูกพันต่อสถาบันการศึกษา	7.939	1.094	7.260	120.414	.000***
Error (การมีความยึดมั่นผูกพันต่อสถาบันการศึกษา)	2.571	42.647	.060		

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ พบว่า คะแนนความยึดมั่นผูกพันต่อสถาบันการศึกษาหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($MD = .525$, $p < .001$) และคะแนนในระยะติดตามผล 1 เดือนสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($MD = .564$, $p < .001$) ขณะที่คะแนนหลังการทดลองและระยะติดตามผล 1 เดือนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($MD = .039$, $p = .475$) รายละเอียดแสดงในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ผลการเปรียบเทียบคะแนนผลการมีความยึดมั่นผูกพันต่อสถาบันการศึกษา รายคู่ ในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง ติดตามผล 1 เดือน ของกลุ่มทดลองด้วยการวิเคราะห์ Pairwise Comparisons

ระยะ (I)	ระยะ (J)	MD (I-J)	Std. Error	Sig.
ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง	-.52535*	.05378	.000***
	ติดตามผล 1 เดือน	-.56389*	.05378	.000***
หลังการทดลอง	ก่อนการทดลอง	.52535*	.05378	.000***
	ติดตามผล 1 เดือน	-.03854	.05378	.475

ระยะ (I)	ระยะ (J)	MD (I-J)	Std. Error	Sig.
ติดตามผล 1 เดือน	ก่อนการทดลอง	.56389*	.05378	.000***
	หลังการทดลอง	.03854	.05378	.475

*p<.05, **p<.01, ***p<.001

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ภายหลังการเข้าร่วมโปรแกรม กลุ่มทดลองมีคะแนนความเชื่อมั่นผูกพันต่อสถาบันการศึกษาสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และระดับคะแนนดังกล่าวยังคงอยู่ในระยะติดตามผล 1 เดือน โดยไม่แตกต่างจากระยะหลังการทดลอง **จึงสนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 2**

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมการพัฒนาทุนจิตวิทยาเชิงบวกเพื่อเสริมสร้างความเชื่อมั่นผูกพันต่อสถาบันการศึกษาของนักศึกษาวิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ภายหลังการเข้าร่วมโปรแกรมและในระยะติดตามผล 1 เดือน กลุ่มทดลองมีคะแนนความเชื่อมั่นผูกพันต่อสถาบันการศึกษาโดยรวมสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ทั้งในภาพรวมและรายด้าน ได้แก่ ความเชื่อมั่นผูกพันเชิงการรู้จัก เชิงอารมณ์ และเชิงพฤติกรรม แสดงให้เห็นว่าโปรแกรมสามารถเสริมสร้างความเชื่อมั่นผูกพันต่อสถาบันการศึกษาของนักศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. เมื่อเปรียบเทียบคะแนนของกลุ่มทดลองใน 3 ระยะ ได้แก่ ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล 1 เดือน พบว่า คะแนนความเชื่อมั่นผูกพันต่อสถาบันการศึกษาหลังการทดลองและระยะติดตามผล 1 เดือนสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ขณะที่คะแนนหลังการทดลองและระยะติดตามผล 1 เดือนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงให้เห็นว่าผลของโปรแกรมยังคงอยู่ในระยะติดตามผล

โปรแกรมการพัฒนาทุนจิตวิทยาเชิงบวกสามารถเสริมสร้างความเชื่อมั่นผูกพันต่อสถาบันการศึกษาของนักศึกษาวิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และผลของโปรแกรมยังคงต่อเนื่องอย่างน้อย 1 เดือนหลังสิ้นสุดการเข้าร่วมโปรแกรม

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมการพัฒนาทุนจิตวิทยาเชิงบวกที่มีต่อความเชื่อมั่นผูกพันต่อสถาบันการศึกษาของนักศึกษาวิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ผลการวิจัยสามารถอภิปรายได้ ดังนี้

1. ประสิทธิผลของโปรแกรมการพัฒนาทุนจิตวิทยาเชิงบวกต่อความเชื่อมั่นผูกพันต่อสถาบันการศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า ภายหลังการทดลองและระยะติดตามผล 1 เดือน กลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมการพัฒนาทุนจิตวิทยาเชิงบวกมีความเชื่อมั่นผูกพันต่อสถาบันการศึกษาสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งในภาพรวมและรายด้าน ได้แก่ ความเชื่อมั่นผูกพันเชิงการรู้จัก ความเชื่อมั่นผูกพันเชิงอารมณ์ และความเชื่อมั่นผูกพันเชิงพฤติกรรม แสดงให้เห็นว่าโปรแกรมการพัฒนาทุนจิตวิทยาเชิงบวกมีประสิทธิภาพในการเสริมสร้างความเชื่อมั่นผูกพันต่อสถาบันการศึกษาของนักศึกษา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโปรแกรมได้รับการออกแบบและพัฒนาบนพื้นฐานแนวคิดทุนจิตวิทยาเชิงบวกของ Luthans ซึ่งมุ่งพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเอง ความหวัง การมองโลกในแง่ดี และความยืดหยุ่นทางจิตใจ อันเป็นคุณลักษณะเชิงบวก

ที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดทัศนคติที่ดีต่อการเรียน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสถาบัน และความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสถาบันการศึกษา ส่งผลให้ระดับความยึดมั่นผูกพันต่อสถาบันการศึกษาสูงขึ้น

ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาของ Da et al. (2021) ที่พบว่าโปรแกรมการพัฒนาทุนจิตวิทยาเชิงบวกสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับแนวคิดของ Sweetman และ Luthans (2010) ที่อธิบายว่าทุนจิตวิทยาเชิงบวกเป็นทรัพยากรทางจิตวิทยาที่ช่วยส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กรหรือสถาบัน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Song, Sun และ Song (2019) วัชรินทร์ อินทร์นุ้ม (2561) และชาติวุฒิ วัจกุล (2564) ซึ่งรายงานตรงกันว่าบุคคลที่มีทุนจิตวิทยาเชิงบวกจะมีความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กรหรือสถาบันในระดับสูง ส่งผลให้เกิดความกระตือรือร้น ความภาคภูมิใจ และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการศึกษาของชาติวุฒิ วัจกุล (2564) ที่พบว่า พนักงานองค์กรพัฒนาเอกชนด้านความหลากหลายทางเพศที่ได้รับโปรแกรมการพัฒนาทุนจิตวิทยาเชิงบวกมีความยึดมั่นผูกพันในงานสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับโปรแกรมทั้งในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผล จึงสนับสนุนผลการวิจัยครั้งนี้ที่แสดงให้เห็นว่าโปรแกรมการพัฒนาทุนจิตวิทยาเชิงบวกสามารถเสริมสร้างความยึดมั่นผูกพันต่อสถาบันการศึกษาของนักศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ความคงทนของผลลัพธ์จากโปรแกรมการพัฒนาทุนจิตวิทยาเชิงบวก

ผลการวิจัยยังพบว่า คะแนนความยึดมั่นผูกพันต่อสถาบันการศึกษาของกลุ่มทดลองในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผล 1 เดือนสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ขณะที่คะแนนหลังการทดลองและระยะติดตามผล 1 เดือนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงให้เห็นว่าผลของโปรแกรมยังคงอยู่ภายหลังจากสิ้นสุดการดำเนินกิจกรรมอย่างน้อย 1 เดือน สะท้อนให้เห็นว่าโปรแกรมไม่ได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเพียงในระยะสั้น แต่สามารถรักษาระดับความยึดมั่นผูกพันต่อสถาบันการศึกษาไว้ได้ในระยะติดตามผล ทั้งในด้านการรู้คิด อารมณ์ และพฤติกรรม

ผลการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของกาญจนา สุทธิเนียม (2561) ที่พบว่า นิสิตครูที่ได้รับโปรแกรมพัฒนาทุนจิตวิทยาเชิงบวกมีระดับทุนจิตวิทยาเชิงบวกสูงกว่าก่อนการทดลองและยังคงอยู่ในระยะติดตามผล เช่นเดียวกับการศึกษาของ Movahedi et al. (2018) ที่รายงานว่าพยาบาลที่ได้รับโปรแกรมการพัฒนาทุนจิตวิทยาเชิงบวกมีความยึดมั่นผูกพันในงานสูงกว่ากลุ่มควบคุมทั้งภายหลังจากทดลองและระยะติดตามผล รวมถึงงานของ Dello Russo และ Stoykova (2015) ที่พบว่า ผู้เข้าร่วมโปรแกรมยังคงมีระดับทุนจิตวิทยาเชิงบวกอยู่ในระดับสูงภายหลังจากสิ้นสุดโปรแกรม และงานของนพมาศ ว่องวิทย์สกุล (2557) ที่พบว่านักศึกษามีระดับทุนจิตวิทยาเชิงบวกและความยึดมั่นผูกพันต่อสถาบันการศึกษาเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญภายหลังจากเข้าร่วมโปรแกรม

นอกจากนี้ ผลการสัมภาษณ์ยังสะท้อนว่าความคงทนของผลลัพธ์อาจไม่ได้เกิดจากโปรแกรมเพียงอย่างเดียว แต่ยังได้รับการสนับสนุนจากบริบทของสถาบัน ได้แก่ ความสัมพันธ์อันดีระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา บรรยากาศการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การสนับสนุนทรัพยากรด้านการเรียนการสอน และการให้ทุนการศึกษา ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสถาบันและรักษาระดับความยึดมั่นผูกพันต่อสถาบันการศึกษาไว้ได้อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับการศึกษาของ Yang et al. (2020) ที่พบว่า การรับรู้การสนับสนุนจากองค์กรมีส่วนช่วยเสริมผลของทุนจิตวิทยาเชิงบวกและนำไปสู่ความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กรที่สูงขึ้น ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าการพัฒนาทุนจิตวิทยาเชิงบวกควบคู่กับการได้รับการสนับสนุนจากสถาบันการศึกษา เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้ความยึดมั่นผูกพันต่อสถาบันการศึกษาของนักศึกษาคงอยู่ได้อย่างต่อเนื่องภายหลังจากสิ้นสุดโปรแกรม

ข้อจำกัดของการวิจัย คือการวิจัยครั้งนี้ดำเนินการติดตามผลของโปรแกรมอยู่ในช่วงระยะเวลา 1 เดือนหลังสิ้นสุดการทดลอง จึงสะท้อนผลของโปรแกรมในระยะสั้นถึงระยะปานกลางเป็นหลัก ทั้งนี้การศึกษารังต่อไปอาจขยายระยะเวลการติดตามผล

วารสารรัฐประศาสนศาสตร์และการจัดการสังคม

ปีที่ 8 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม) 2569

Received: 06/07/2026, Revised: 20/07/2026, Accepted: 31/07/2026

เป็น 3 - 6 เดือน หรือ 1 ปี เพื่อประเมินความคงอยู่ของการเปลี่ยนแปลงด้านทุนจิตวิทยาเชิงบวกและความยืดหยุ่นผูกพันต่อสถาบันในระยะยาว ซึ่งจะช่วยเพิ่มความสมบูรณ์ขององค์ความรู้และสนับสนุนการนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าโปรแกรมการพัฒนาทุนจิตวิทยาเชิงบวกสามารถเสริมสร้างความยืดหยุ่นผูกพันต่อสถาบันการศึกษาของนักศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งด้านการรู้คิด อารมณ์ และพฤติกรรม ดังนั้น สถาบันการศึกษาที่ผลิตครูหรือสถาบันอุดมศึกษาอื่นสามารถนำโปรแกรมดังกล่าวไปประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาความยืดหยุ่นผูกพันต่อสถาบันการศึกษาของนักศึกษาให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละสถาบัน

2. วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ควรขยายผลการใช้โปรแกรมไปยังวิทยาลัยนาฏศิลป์แห่งอื่น รวมทั้งคณะศิลปศึกษา คณะศิลปนาฏดุริยางค์ และคณะศิลปวิจิตร เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษามีความภาคภูมิใจ การมีส่วนร่วม และความผูกพันต่อสถาบันการศึกษาย่างต่อเนื่อง

3. เพื่อให้ผลของโปรแกรมเกิดความต่อเนื่องและยั่งยืน สถาบันการศึกษาควรจัดกิจกรรมเสริมภายหลังการเข้าร่วมโปรแกรม เช่น การอบรมทบทวน การให้คำปรึกษา การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ และการติดตามผลเป็นระยะ เพื่อรักษาและพัฒนาความยืดหยุ่นผูกพันต่อสถาบันการศึกษาในระยะยาว

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาความต้องการของนักศึกษาก่อนการออกแบบโปรแกรม เพื่อให้สามารถพัฒนากิจกรรมที่ตอบสนองต่อความต้องการและบริบทของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม

2. ควรขยายการศึกษากลุ่มตัวอย่างไปยังนักศึกษาชั้นปีอื่นหรือสถาบันการศึกษาอื่น เพื่อเปรียบเทียบผลของโปรแกรมในบริบทที่แตกต่างกัน และเพิ่มความสามารถในการอ้างอิงผลการวิจัย

3. ควรศึกษาผลของโปรแกรมในระยะยาว โดยเพิ่มระยะเวลาติดตามผล และศึกษาปัจจัยอื่นที่อาจส่งผลต่อความยืดหยุ่นผูกพันต่อสถาบันการศึกษา เช่น แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การรับรู้การสนับสนุนจากสถาบัน หรือปัจจัยทางจิตวิทยาเชิงบวกด้านอื่น เพื่อพัฒนาโปรแกรมให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้บริหาร คณาจารย์ และนักศึกษาวิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ที่ให้ความอนุเคราะห์และความร่วมมือในการดำเนินการวิจัยเป็นอย่างดี รวมทั้งขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย และให้คำปรึกษาอันเป็นประโยชน์ ได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร.สาธิต ทรัพย์รวงทอง รองศาสตราจารย์ ดร.ทยาตา รัตนบุญญานิซ และรองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา สายทองคำ ซึ่งมีส่วนสำคัญทำให้งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

กาญจนา สุทธิเนียม. (2561). การพัฒนาทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกของนิสิตครูโดยการให้การปรึกษากลุ่ม. *วารสารการพยาบาลจิตเวชและสุขภาพจิต*, 32(1), 17-32.

วารสารรัฐประศาสนศาสตร์และการจัดการสังคม

ปีที่ 8 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม) 2569

Received: 06/07/2026, Revised: 20/07/2026, Accepted: 31/07/2026

- เกื้อ วงศ์บุญสิน และปิยะชาติ ภิรมย์สวัสดิ์. (2566). จะเป็นอย่างไรหากสังคมไทย “ตายมากกว่าเกิด” ไปเรื่อย ๆ : สถานการณ์และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร. ใน *รายงานการประชุมคณะกรรมการพัฒนาอนามัยการเจริญพันธุ์แห่งชาติ*, นนทบุรี: กระทรวงสาธารณสุข
- ชาติวุฒิ วัจวล. (2564). *การศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมการพัฒนาทุนจิตวิทยาเชิงบวกที่มีต่อความยืดหยุ่นผู้ปฏิบัติงานของพนักงานองค์กรพัฒนาเอกชนด้านความหลากหลายทางเพศ*. (ดุสิตนิพนธ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- ดวงพร รุ่งเรืองศรี. (2563). ความพึงพอใจและความผูกพันต่อสถาบันของนิสิตวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา. *วารสารด้านการบริหารรัฐกิจและการเมือง*, 9(2). 125-147.
- นพมาศ ว่องวิทย์สกุล. (2557). *การพัฒนาโปรแกรมเพื่อส่งเสริมความยืดหยุ่นผู้ฝึกฝนกับการเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษา: การทดลองแบบอนุกรมเวลา*. (ปริญญามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- บัณฑิต โชคอำนวยกิจ. (2566). *การพัฒนาเครื่องมือประเมินความยืดหยุ่นผู้ฝึกฝนและความท้าทายทางการเรียนใน วิชาชีพครูของนักศึกษาครู*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- ผ่องพรรณ ตริยมงคลกุล, & สุภาพ ฉัตรภรณ์. (2553). *การออกแบบการวิจัย* (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พงษ์จันทร์ ภูพานิชย์, วีรวรรณ วงศ์ปิ่นเพชร, ชูชัย สมธิโกโร, และพิมพ์ชนก เครือสุคนธ์. (2560). *รายงานการวิจัย: ปัจจัยพยากรณ์ความผูกพันของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*
- มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. (2564). *รายงานฉบับสมบูรณ์ ประเทศไทยในอนาคต Future Thailand มิติที่3 การศึกษาไทย Future Thailand: Education*, ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงาน คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- วัชรินทร์ อินทร์นุ้ม. (2561). *การเสริมสร้างความยืดหยุ่นของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตโดยใช้โปรแกรมการสนับสนุนอิสระด้วยตนเอง*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- สุกัญญา ส่งสวัสดิ์. (2557). *ความผูกพันต่อองค์กรของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อคณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล*. *วารสารสังคมศาสตร์บูรณาการ มหาวิทยาลัยมหิดล*, 4(1). 3-24.
- องอาจ นัยพัฒน์. (2548). *วิธีวิทยาการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: สามลดา.
- อำภา สมันพิช. (2561). *การมีส่วนร่วมในการบริหารกับความยืดหยุ่นผู้ฝึกฝนกับองค์การของครูในสถาบันการอาชีวศึกษา*. (วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสยาม).
- Appleton, J. J., Christenson, S. L., Kim, D., & Reschly, A. L. (2006). Measuring cognitive and psychological engagement: Validation of the Student Engagement Instrument. *Journal of School Psychology*, 44(5), 427–445. <https://doi.org/10.1016/j.jsp.2006.04.002>
- Carini, R. M., Kuh, G. D., & Klein, S. P. (2006). Student engagement and student learning: Testing the linkages. *Research in Higher Education*, 47(1), 1–32. <https://doi.org/10.1007/s11162-005-8150-9>
- Creswell, J. W. (2015). *Educational research: Planning, conducting, and evaluating quantitative and qualitative research (5th ed.)*. Pearson.

วารสารรัฐประศาสนศาสตร์และการจัดการสังคม

ปีที่ 8 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม) 2569

Received: 06/07/2026, Revised: 20/07/2026, Accepted: 31/07/2026

- Da, S., Zhao, J., Fu, Y., & Liu, J. (2021). Psychological capital and academic engagement among university students: The mediating role of positive emotions. *Frontiers in Psychology*, 12, Article 635101.
- Dello Russo, S., & Stoykova, P. (2015). Psychological capital intervention (PCI): A replication and extension. *Human Resource Development Quarterly*, 26(3), 329-347. <https://doi.org/10.1002/hrdq.21212>
- Gay, L. R., Mills, G. E., & Airasian, P. (2012). *Educational research: Competencies for analysis and applications (10th ed.)*. Pearson.
- Karatepe, O. M., & Talebzadeh, N. (2016). An empirical study of psychological capital among hotel employees. *Tourism and Hospitality Research*, 16(2), 131-146.
- Kline, R. B. (2005). *Principles and Practice of Structural Equation Modeling* (2nd ed.). The Guilford Press.
- Luthans, F., Avey, J. B., & Patera, J. L. (2008). Experimental analysis of a web-based training intervention to develop positive psychological capital. *Academy of Management Learning & Education*, 7(2), 209-221. <https://doi.org/10.5465/AMLE.2008.32712618>
- Luthans, F., Avey, J. B., Avolio, B. J., Norman, S. M., & Combs, G. M. (2010). *Psychological capital development: Toward a micro-intervention*. *Journal of Organizational Behavior*, 27(3), 387-393. <https://doi.org/10.1002/job.373>
- Luthans, F., Avolio, B. J., Avey, J. B., & Norman, S. M. (2007). *Positive psychological capital: Measurement and relationship with performance and satisfaction*. *Personnel Psychology*, 60(3), 541-572. <https://doi.org/10.1111/j.1744-6570.2007.00083.x>
- Movahedi, D., Oudi, D., & Rad, G. H. M. (2018). Effectiveness of the Luthans's psychological program on job engagement of nursing staff. *Modern Care Journal*, 15, e83227. <https://doi.org/10.5812/modern.83227>
- Parsons, J., & Taylor, L. (2011). Improving Student Engagement. *Current Issues in Education*, 14(1). <https://cie.asu.edu/ojs/index.php/cieatasu/article/view/745>
- Rovinelli, R. J., & Hambleton, R. K. (1977). On the use of content specialists in the assessment of criterion-referenced test item validity. *Dutch Journal of Educational Research*, 2, 49-60.
- Song, J. H., Sun, B. C., & Song, J. H. (2019). The mediating effect of psychological capital on the relationship between career commitment and organizational commitment. *Sustainability*, 11(3), 702.
- Yang, S., Huang, H., Qiu, T., Tian, F., Gu, Z., Gao, X., & Wu, H. (2020). *Psychological Capital Mediates the Association Between Perceived Organizational Support and Work Engagement Among Chinese Doctors*. *Frontiers in Public Health*, 8, 149. <https://doi.org/10.3389/fpubh.2020.00149>